

Kahverengi kokarca (*Halyomorpha halys*)

SIKÇA SORULAN SORULAR

1- Kısa bilgi

Kahverengi kokarca (*Halyomorpha halys*), tarımsal üretimde önemli ölçüde kayıplara neden olan tahripkâr, istilacı ve polifag bir zararlıdır. Ülkemizde varlığı ilk defa 2017 yılında tespit edilmiştir.

Kahverengi kokarcanın yayılışı bitkisel materyallerle, ulaşım araçlarıyla, erginlerin uçuşuyla ve zararlının bulunduğu ülkelerle yapılan ticari faaliyetlerle gerçekleşir.

Kahverengi kokarca, insan sağlığı açısından bir tehlike oluşturmamakla beraber yaz mevsimi sonunda kışlamak için özellikle ev, depo gibi korunaklı alanları tercih ettiği için fiziki rahatsızlık oluşturmaktadır.

2- Neden önemlidir?

Birçok meyve ve sebze türüne zararlıdır. Başta fındık olmak üzere elma, armut, turuncgiller, şeftali, ceviz, trabzon hurması, mısır, fasulye, domates, biber, patlıcan en önemli konukçuları arasındadır. Bu ürünler ülke ekonomisi için stratejik öneme sahip bitkiler arasında yer almaktadır.

Meyve ve sebzelerde emgi yaparak birçok ürün için verim ve kalite kaybı riski oluşturmaktadır.

Kimyasal (ilaçlı) mücadelesi; ruhsatlı bitki koruma ürünleri ile yapılmaktadır.

3- Neye benziyor?

Kahverengi kokarca erginleri 12-17 mm boyutlarında olup rengi kahverengimsi-gri tonlarda benekli ve alacalıdır. Yumurtaları soluk beyaz renkli, yaklaşık 1-3 mm çapında ve 1,6 mm uzunluğundadır. Erginler yumurtalarını genellikle 14-28'li kümeler halinde yaprakların altına bırakır.

Sokucu emici ağız yapısına sahip olup erginleri ve nimfleri birçok meyve ve sebze emgi yaparak zarar verir.

Beslendiği meyvelerde başlangıçta küçük nekrotik alanlar meydana gelir. Esas zararı meyvelerin olgunlaşması sırasında görülür. Özellikle elma, armut, şeftali ve nektarinde üretim dönemi boyunca yapmış olduğu zarar sonucu meyveler üzerinde derin nekrozlar, şekil bozuklukları, meyvenin içine doğru genişleyen zedelenme-çürük benzeri doku kayıpları oluşur.

Kahverengi Kokarcanın mısır, domates ve fındıkta yaptığı zararlar

Kahverengi Kokarca yumurta, larva ve erginleri

3- Kahverengi kokarcanın ana vatanı neresidir?

Zararlı, 1990'lı yıllarda Uzak doğudan Kuzey ABD'ye bulaşmış, 2000'li yıllarda ise Avrupa'da zararlı bir böcek türü olarak ortaya çıkmıştır. 2016 yılında Gürcistan'da tespit edilmiş ve 2017 yılında epidemi yaparak önemli zararlara neden olmuştur.

4- Hangi illerde tespit edildi?

Türkiye'de ilk kez 2017 yılında Batum'a sınır komşusu olan Artvin ili Kemalpaşa ve Hopa ilçelerinde görülmüş, 2018 yılından itibaren Doğu Karadeniz Bölgesinde tespit edilmeye başlanmıştır.

Ülkemizde Doğu Karadeniz Bölgesinin dışında Batı Karadeniz ve Marmara Bölgelerinde de varlığı tespit edilmiştir.

5- Ülkemizde ne yapılıyor?

Bakanlığımızca Kahverengi kokarca ile bulaşık olan alanların belirlenmesi amacıyla 2018 yılından itibaren İl Müdürlüklerimize feromon tuzak dağıtılarak süvey çalışmaları yürütülmüştür.

Toplum bilincinin artırılması amacıyla, zararlının tanınması, zarar şekli ve mücadele yöntemlerini hakkında afiş ve liflet hazırlanmıştır.

Kahverengi Kokarca Zirai Mücadele Teknik Talimatı hazırlanmıştır. İlaçlı mücadele için bitki koruma ürünleri ruhsatlandırılmıştır.

Ayrıca zararlının mücadelesinde kullanılacak olan yumurta paraziti *Trissolcus japonicus*'un salımı için kitlesel üretim çalışmaları tamamlanarak 2023 yılı haziran ayından itibaren bölgeye kitlesel salıma başlanmıştır.

6- Siz ne yapabilirsiniz?

Kahverengi kokarca, insan sağlığı açısından bir tehlike oluşturmaz.

Yaz mevsimi sonunda kışlamak için özellikle ev, depo gibi korunaklı alanları tercih ettiği için fiziki rahatsızlık oluşturmaktadır.

Sonbaharda kışlaklara çekilme safhasında ve ilkbaharda kışlaklardan çıkmadan önce yapılacak olan mekanik mücadeleye (kışlaklarda erginlerin toplanması ve imhası) katkı sağlamanız popülasyon artışını engelleyecektir.

Zararının kış döneminde nisan ayının sonuna kadar kışlaklarda geçirdiğinden, kışlamış erginlerin kışlaklardan dağılmadan kitle halinde imhası için mesken olan yerlerde halk sağlığı alanlarında kullanılan ilaçlar ile ilaçlama yapınız.

Mayıs ayından sonra hareketli olduğu dönemlerde ise ruhsatlı bitki koruma ürünleri ile tarımsal alanlarda ilaçlı mücadele yapılmanız gerekmektedir.

İl-İlçe Tarım ve Orman Müdürlüđünce yapılacak mücadele duyurularına katılım ve katılmayanları mücadele yapmaya ikana edelim. Bir elin nesi var iki elin sesi var anlayışı ile toplu mücadeleye katkı verelim.